

משה שרת

הם בלשו גם אחרי משה שרת!

ס יפור תודותיו של איסר הראל כממונה על שירותי הביטחון בישראל, כפי שהוא מופיע בספר הממונה, מכיל כמה סיפורים משעשעים הראויים להב- לטה. סיפורים ועובדות אחרות מצטיינים בחוסר אוב- יקטיביות משועשע, הן של איסר והן של כותב הספר, הדי"ר מיכאל ברזווהר. להלן מיבחר מתוך קטעים אלה: "את גישתו הפורטוגלית בענייני מוסר, משפחה ומין, יישם (איסר הראל) גם בשירותים. למן היום הראשון העסיק באירגונו נשים רבות והטיל עליהן תפקידים אח- ריים ומסוכנים. יחד עם זאת קבע כלל בליעבור: בי- שום מיקרה לא ישמש המין אמצעי להשגת מטרת. מאטה הארי הישראלית לא היתה — ולא תהיה. נערות ונשים שהועסקו בשירות יכלו להיות סמוכות ובטוחות, שלעולם לא תתבקשנה לבצע מעשה בלתי מוסרי, כגון מישכב, כדי לזכות בחסדים או לדלות אינפורמציה. עם כל המיגבלות הכרוכות בהחלטה זו, לא סטה ממנה איסר בכל השנים. לעומת זאת, לא התנגד שישתמשו בזונה, או באשה הנוהגת לחיות על חשבון גברים, בי- תנאי שניתן לסמוך עליה.

"איסר הלפרין האמין שחיי משפחה תקינים הם אחד התנאים הכרחיים לעבודה נאותה והיה מרחיק מן ה- שירות אנשים בעלי מוסר מפוקפק. כאשר נודע לו על עובדים שחיי המשפחה שלהם נהרסים באשמתם, לא היה מהסס לפטרם...

"אותה קנאות לענייני הפרטיים של העובד השתלבה בתפיסתו הכוללת של איסר הקטן, כי עובדיו חייבים להיות בעלי נורמות מוסריות גבוהות ועבר ללא רבב. הוא לא העסיק אנשים בעלי עבר פלילי או נטיות מסו- כנות. בניגוד לשירותים זרים, בהם לעיתים מגויסים לעבודה פורצים, זייפנים או רוצחים למילוי משימות מיוחדות, הקפיד איסר כי עובדיו השירות שלו יהיו אנשים מהוגנים וישרים, שיבואו מתוך הרגשת שליחות וגם יפעלו כך.

יך וחזר כשבידו תיק, השניים פתחו את התיק וגילו בתוכו מטמון, אוצר בלום שכל מרגל וסוכן חשאי עלי אדמות מתפלל כי יפול יום אחד לידיו.

"בתיק נמצאו, פרט ליומנו האישי של משה שרת, שרהחוק, צרור של מברקים מנציגויות ישראל בכל רחבי העולם, שעסקו בעיקר בתגובות לפשיטת קיביה וכן פינקסים, זרועים בכתיביו של שרת, שם הביע מחשבות והערות אינטימיים ביותר: מי יהיה ראש הממשלה הבא, מה יהיו יחסי הכוחות בממשלה הבאה, מה דעתו על שרי הממשלה השונים, החל בעצמו וכלה בבן-גוריון. לא היה מקום לניחושים: התיק הוא תיקו של שרת. עם הגיעם לתל-אביב, מיהר נפתלי לטלפן ליואל מורג: "יואל, אני מוכרח לבוא אליך. מצאתי דבר מוזר." הוא סיפר לו על התיק. "סע ישר לאיסר", אמר יואל.

"נפתלי בא אל איסר לביתו, סיפר לו על העניין, והגיש לו את התיק. בטוח היה שאיסר ימצא עניין רב ביומנו האישיים ובהירהורים הפרטיים של משה שרת. הן בתוקף תפקידו היה מעורה בחיים הפוליטיים, וודאי יוכל להפיק עור רב מהחומר שבוה.

איסר הביט בו מופתע: "למה אתה בא אלי? לך תחזיר את התיק לשרת." נפתלי חש כאילו ספג מידי איסר סטירת לחי מוסרית. וכי מי יחתר על הזדמנות לעיין במיסמכים של שרת? ! יצא את הבית בדרכו אל משה שרת. בינתיים, הודיעו אנשי השירות לשר החוק שהתיק נמצא. שרת חיכה לנפתלי בפתח ביתו שבתל- בנימין, ברמת-גן. לבוש היה בחלוקי-בית, ולא הכניס את נפתלי פנימה. נטל את התיק, הביט בנפתלי ואמר בכעס עצורי: "גו, ידכב כל."

נפתלי לא השיב. ידע ששרת יקשה להאמין ש- שירות-הביטחון "מצא" את תיקו מונח על הכביש ואף יותר מכך יקשה עליו להאמין, שראש השירות ואיש- אמונו של בן-גוריון, לא ניצל את ההזדמנות, לא קרא ולא צילם את יומנו.

הסיפור מזכיר מאוד את המעשה באם שגילתה בוקר אחד בחזר צעיר ישן במיטת בתה: "מי זה?" שאלה. אז סיפרה לה הבת כי בחזרה הביתה, בערב הקודם, הבחינה בצפרודע שלמחשה לה: "בתי, בתך, אני נטיף שקולל עליידי מכשפה רעה. אם רק תכניסי אותי ל- מיטתך, תוסר הקללה מעלי ואחזור להיות נטיף." "זהו הנטיף" אמרה הבת.

"אתה קנאות לענייני הפרטיים של העובד השתלבה בתפיסתו הכוללת של איסר הקטן, כי עובדיו חייבים להיות בעלי נורמות מוסריות גבוהות ועבר ללא רבב. הוא לא העסיק אנשים בעלי עבר פלילי או נטיות מסו- כנות. בניגוד לשירותים זרים, בהם לעיתים מגויסים לעבודה פורצים, זייפנים או רוצחים למילוי משימות מיוחדות, הקפיד איסר כי עובדיו השירות שלו יהיו אנשים מהוגנים וישרים, שיבואו מתוך הרגשת שליחות וגם יפעלו כך.

תיקו של משה שרת

ה י זה ימים אחרים אחרי פשיטת קיביה, באוקטובר 1953, כשבן-גוריון היה בחופשה לקראת התפטרותו ויורשו טרם נקבע. מאוחר בלילה יצא מירושלים במכונית אחד מראשי שירותי הביטחון, נפתלי (השם בדוי). לידו ישב בחזר בשם דוד (השם בדוי), אף הוא מאנשי השיב. ביציאה מירושלים הבחין דוד בחפץ המונח על הכביש. עצרו את המכונית. דוד

חבריה כי עורכי העולם הזה הם סוכנים סובייטיים וכי לשם כך יש לסגור את העיתון בצו רשמי. היו אלה חקא נציגי חרות בוועדה שסרבו להאמין לטענותיו ה- חולניות של איסר, דרשו ממנו הוכחות. מכיון שאיסר לא יכול היה לספק להם הוכחות שיעמדו במבחן ההגיון, השמיע האשמות כמו אלה שפירסם בריומו, התעוררה התנגדות להצעתו, והיא נבלה.

עתה, כשאיסר הראל מודה בגלוי, בספר שנועד להיות הביאוגרפיה הרשמית שלו, שהוא אביו מולידו של רימון, מטיל הדבר צל כבד לא רק על אישיותו אלא על פעולתם של שירותי-הביטחון בתקופה שפקד עליהם. אדם מסוגו, המסוגל להמציא בדיות חסרות ביסוס, שנוולדו רק במוחו החלולני, מסוגל היה לכל דבר. כמה פרשיות שהסעירו במשך שנים את המדינה, כמו פרשת אהרונצ'יק, נראות עתה באור אחר לגמרי.

אולי יש לברך את איסר על שהעלה מתים מקברם. הארת פרשת רימון באורה הנכון, היא אחת הערובות לכך שלא חזרו עוד בישראל הימים בהם היה מנגנון החושך השלט האמיתי שבה, ודמות מסוגו של איסר היתה מסוגלת להתל ולתעתע במדינה כולה.

זוהר להיראות כהיסטוריון, התגלתה כבר מומן כנטולת יסוד.

מה שחשוב יותר הוא גילוי הלב של איסר, המצדיק במו פיו את ההאשמות שהטיח העולם הזה כלפיו וכלפי שירותי-הביטחון בתקופה שהיו בפיודו.

סוכנים סובייטים

ר ימון" שעדה למשלים המיסים הישראלי 400 אלף ל"י, הון עתק באותם ימים, ניסה בזמנו להטביע על העולם הזה חותם של מכשיר קומוניסטי. את אורי אבנרי כינה בגלוי כ"סוכן קומוניסטי". פגישה מקרית של אבנרי עם עורך-דין שהיה מקורב למק"י, שימשה כ- הוכחה למזימות הקומוניסטיות שרוקם אבנרי בחשאי. נסיע- תו של שלום כהן לפסטיבל הנוער במוסקבה, ממנה הביא את הדו"ח הראשון על רצונם של יהודי בריח-המועצות לעליה, שימשה הוכחה כי העולם הזה הוא כלי התעמולה הראשי של מק"י בישראל.

איש לא התייחס "לגילויים" אלה ברצינות, מלבד איש שהמציא אותם. הסתבר כי הפיכתו של אבנרי לסוכן סובייטי לא היתה פרי מוחו האינפנטילי של עורך רימון, חזי לופבן, אלא חלק מסיטי הריגול של איסר הראל.

איסר הראל, האיש שהמציא עליה שפלה זו, לא הסתפק רק בכך שפירסם אותה בעיתון הזבל שלו. לשם כך גם כינס במיוחד את ועדת-החוקי-הביטחון, ניסה לשכנע את

הוא יתנו

וגם גילויו הסנסציוניים, מסוגל היה למוטט בין-לילה עסקן ציבורי או דמות פוליטית...

העולם הזה ניצל או באורה שיטתי כל מחל וכל שערוריה, בהם שקורים היו במישרין או בעקיפין, אישים בצמרת המימסד, כעילה להתקפות מחץ על השלטון הרקוב. את שירותי-הביטחון כינה השבועון בשם, מנגנון החושך ותיאר אותו כמיפצת שחורה ואכזרית, שאינה בוחלת באמצעים הנוראיים ביותר כדי לשבור את חופש האזרח במדינה, וכדי לשרת את אדוניה הרקובים ממפא"י. הקורא את העולם הזה מאותן שנים, יתרשם ששירותי הביטחון הישראליים הם ההמצאה הנוראה ביותר שברא השטן. השירותים החשאיים חמדניות טוטאליטאריות נראו כאגודות צדקה לעומת הש.ב. הנורא. בכל פרשה מלוכלכת ראו עורכי השבועון את די הש.ב.

כשבאחד הלילות תפשו צנחנים* נזעמים את אורי אבנרי ושלום כהן והיכו אותם, בעיקבות כתבה בה הוטחה ביקורת קשה נגד פעולת קיביה, מיהרו עורכי השבועון להאשים את, מנגנון החושך בביצוע המעשה. דרך מנגנון החושך הואשמה הנהגת המדינה כולה, המשתמשת באמצ- עים פסולים כאלה להשלת, הדיקטטורה של בן-גוריון על העם המדוכא היושב בציון."

הדוקטור מיקי ודאי אינו בחור עצל. כמות הספרים המסחריים שהוציא לאור בשנים האחרונות בשל קירבתו לאנשי קבוצת המנהלים לשעבר, יכולה להעיד על כך. אבל לעומת זאת הוא אינו מצטיין בחוכמה יתירה. כנשימה אחת אחרי שהוא לועג להעולם הזה על שצירר את שירותי הביטחון "כמיפצת שפלה שאינה בוררת באמצעים לדיכוי חופש האזרח וכדי לשרת את אדוניה הרקובים ממפא"י, הוא מפרסם את הגילוי כי שירותי-הביטחון בראשותו של איסר יזמו את הוצאת רימון לאור כדי להילחם בעולם הזה. לגבי הדוקטור מיקי מלחמה פוליטית מעין זו נכלתה בין תפקידיו של שירותי-ביטחון ממלכתי, ולגיטימי ביותר הוא שהממונה על הש.ב., המצטייר בעיני עצמו ובעיני בר- זוהר כסגנו של אלהים לפחות, יוציא מאות אלפי ליי מכספי המדינה כדי לממש מטרה נאצלת כזו.

האשמת חסר-אונים

כ כך מתרצים איסר הקטן והדוקטור מיקי את מעשה הפשע הציבורי:

"לנוכח מיתקפות אלה (של העולם הזה) עמד המישטר בישראל חסר אונים. כיצד יגיב על שערוריות המתפרסמות מדי שבוע גם אם בשקר יסודן? ... בעיניו של איסר הראל הצטיירה תמונה מדאגיה. הוא סבר שפעולותיה של שורת המתנדבים, בהדרכתם של חוגים המועניינים לחתור תחת המימסד וסודות החברה בארץ, בסיועם של גורמים כמו העולם הזה, עלולות לחולל את אשר לא הצליחו לעשות המחתרות: שבירת התדמית המהוגנת והסמכות הממלכתית של המדינה, וגרירת קבוצות קיצוניות לפעולות מסוכנות נגד מוסדותיה."

ואו, בהשראת האיש בעל התדמית המהוגנת והסמכות הממלכתית, קם שבועון בשם רימון שיצא ללחום בעולם הזה."

מיקי ברזווהר מנסה לתרץ את כשלונו של איסר בפרשה זו: "שיטתיו של רימון לא היו מכובדות וטובות משיטות אויביו. נסיונו ללחום במקארתיזם של השורה, של העולם הזה של תמיר ושל גרינבלד על ידי האשמות-נגד משלו, עורר ביקורת והסתייגויות רבות. דרכי המלחמה שבחר איסר הראל לא היו כלליות השלימות. קשה לקבוע באיזו מידה היו יעילות. יחד עם זאת, התברר באורח דרמטי, שהחששות שחפיהו ללכת בדרך זו היו מוצדקים. איסר אומנם צדק בחירתו מפני מעשים קיצוניים שעלולה לחולל האחירה העכורה של ההאשמות וההשמעות. ואת ההוכחה לכך הביא מאורע טראגי, שהתחולל בשיאו של הפולמוס. הרצח של הדי"ר ישראל קסטנר ...

רימון נפח גם הוא את נשמתו במחצית שנת 1958. איסר היה בודיעה שפעולותיו הנמרצות של שירות הביטחון נגד שורת המתנדבים, שייב ורומק, תמיר והמחותרת, הן שהביאו את הקץ לסכנה שארבה למדינה."

אימון במוהיגים

שוכ, תוך כמה שורות סותר הדוקטור מיקי את עצמו. אחרי שהוא קובע כי איסר הגאון צדק בחירתו מהאחירה העכורה שהביאה לרצח הדי"ר קסטנר, הוא קובע ברוב צניעותו המפורסמת: "כותב שורות אלה הוא בדעה אחרת. אין הוא מאמין ש"החוגים" המסוכנים, עם כל הסכנה שבהם, עלולים היו לחבל בדמוקרטיה הישראלית. אמנם, אותם גופים, פרחו ונחלו הצלחות במשך כשנתיים. אלה היו פרפורי הגסיסה של קבוצות שוליות, שהשפעתן נשארה מוגבלת לחוג צר מאוד. המאורע שהביא את הקץ על אותם חוגים, היה, למעשה, מיבצע סיני. אותו מיבצע אשר חולל התפוכה פסיכולוגית עמוקה מאוד בציבור הישראלי, הפיח בו בטחון עצמי, הרגשת עוצמה ואמון במנהיגיו ובדרך שהיתה."

נא נתחכם עם הדי"ר מיקי ברזווהר ודעותיו. אם מישוהו מסוגל, 15 שנים אחר מיבצע סיני — בו נגררה ישראל למיזמה קולוניאליסטית של צרפת ובריטניה שהמיטה שואה על תדמתיה של ישראל בעולם והרחיקה את סיכויי השלום — לראות כמיבצע זה משהו שהפיח אמון במנהיגי ישראל באותם ימים ובדרך שהיתה, יבושם לו. היומרנות של בר-

* זוהי הודאה רשמית ראשונה כי היו אלה צנחנים שהיכו את אבנרי וכהן ב'1953.